

Az igazságszolgáltatás ingyenes, csak a bíróság kiadásait fizeti polgári perben a pervesztes.

Pénzkövetelés esetén a felperes köteles a követelt összeg 2 százalékának megfelelő összeget letétbe helyezni.

Az eljárás rendkívül gyors, mert a keresetek még a benyújtás hetén sorra kerülnek. A peres felek rövid két hét alatt a legfelsőbb Bírósághoz fordulhatnak. Minden köztársaságban egy-egy ilyen Bíróság működik (az egész Szovjetben 7), amelynek mind a 26 tagja hivatásos bírósági elnök, élükön egy elnökkel és két alelnökkel: egyik a polgári, másik a bűnügyekkel megbízva,

Moszkvában székel a Szovjetszövetség Legfelsőbb Bírósága és ügyel a szövetség területén alkalmazott jogrendszer egységére. Az ügyvédi kamarák élén egy u. n. kollektiva áll, amely tagjai közül választ elnököt. E kollektiva ugyanazt a szerepet tölti be, mint Franciaországban a kamarai tanács (Conseil de l'ordre). Ügyvéd lehet mindenki, aki jogi diplomával rendelkezik (ehhez négy évig tartó jogi tanulmány szükséges) vagy öt évi jogi gyakorlata van (pl. mint bírónak.) Valamennyi ügyvéd szakszervezeti és társadalombiztosítói tag. A tifliszi ügyvédek 50%-a fiatalember, köztük számos nő.

Az ügyfelek mindig szabadon választhattak ügyvédet maguknak. A díjazás tekintetében egymásután több rendszert kipróbáltak: legelőször a tetszésszerű díjazást, azután 1931-ben új rendszerrel kísérleteztek: a honoráriumok közös pénztárba folytak be és teljes összegüket felosztották a kamara tagjai közt, akik 7 kategóriába sorakoztak (a képesség, a működési évek száma szerint). 1934-ben új rendszert vezettek be: a díjazás összegét a kollektiva szabja meg, de e díjak összegének csak 70%-át kapja kézhez az ügyvéd, 30%-a a közösségi alapra folyik be, amelyből a fiatal ügyvédeket segítézik.

A 800.000 lakosú Tifliszben egy ügyvéd keresete havi 600-1200 rubel közt ingadozik, egy bírósági elnök keresete pedig 350-500 rubel közt

JEAN GIONO: A PÉNZ TÁRSADALMA

*Jean Giono szokatlan jelenség az elintellektualizált francia irodalomban. Mint az őstermészet hírnöke bukkant fel, az erdők és mezők itatásával és költészetével terhesen. Az ő szavával élve: a „páni” életérzés, a természettel való elvegyülés öröme hirdeti. Ez nem jelenti azt, hogy érzéketlen a társadalom gyötrelmei iránt. Sőt. Az alábbi írás, amit a *Vraies richesses* (Igazi kincsek) c. könyve nemrég közzétett bevezetőjéből vesszünk (Europe, 1936. febr.) napjaink mély megértését bizonyítja. (K. S.)*

Az emberi társadalom eddigi formái, a testi nyomoruság honává tették a földet. Kinek van a modern társadalomban elég szabadsága ahhoz, hogy megismerje a világot? Emberek léteznek, akik nem tudják mi egy fa, egy falevél, egy fűszál, a tavaszi szél, egy vágató ló, egy ballagó ökör, a fölragyogó ég. A legszabadabbak is lenéznek az igazi tudást és életüket metafizikai vizsgálódásokkal töltik. Dicsfények ragyognak fel körülöttük, mint a szivárvány és ők bezárkóznak, elvonulnak egy olyan világba, amely hitük szerint az ő igazi otthonuk...

...Az emberek új világot teremtettek: a testi nyomoruság és örömtelenség világát. Pusztasággá tették a földet. Nem kell nekik se gyümölcs, se gabona, se szabadság, se öröm. Csak az kell nekik, amit ők maguk találnak fel és ők maguk gyártanak. Papirdarabkákat csereberélnek, amit pénznek neveznek. Csupán azért, hogy minél több ilyen papirdarabkára tehessenek szert, hirtelen elhatározással 160.000 remek fejős-

tehenet taglóznak le és ásnak a földbe. Lecibálják tőkéjéről a szőlőt, mert ha nem cibálják, tulságosan olcsó lesz a bor, vagyis nem jövedelmez majd elég papirdarabkát. Ha választani kell a papirdarabkák és a bor között, a papirdarabkákat választják.

Elégetik a kávé, elégetik a lent, elégetik a kendert, elégetik a gyapotot. A hatalmas gyapotmáglya köré odasereglenek az illinoisi munkanélküliek és így szólnak: „Engedjétek, hogy megtöltsük a derekajainkat. A pusztta földön alszunk és nincs mit együnk. Legalább legyen min aludjunk.” Azt válaszolják nekik: „Nem adhatunk, túl sok a gyapot.” Mire a munkanélküliek: „Hogy' lehet túl sok, amikor nekünk hiányzik a gyapot. Ez a gyapot, isten bizony, egy kis örömet szerezne nekünk. Elég, ha örömet mondunk, de még hozzá enyhíti is a nyomorúságunkat; legalább puhán aludhatunk olyankor, ha éhesen fekszünk le.” Azt válaszolják nekik: „Ugyan, ugyan, mit értitek ti ezt. Nem rólatok van itt szó. Azért túl sok a gyapot, mert ha ez továbbra is itt hever, a gyapot ára leszalad és akkor nekünk, a gyapot-termelőknek valamivel kevesebb papirdarabkánk lesz. Ez a lényeg. Ez a dolog veleje és mi nem leszünk nyugodtak, míg ez a gyapot hamuvá nem hamvad. Takarodjatok!” Ha a termés bőséges, akkor siránkoznak: túl sok a szilva, túl sok a körte, túl sok a bor, túl sok a buza, túl sok a burgonya, túl sok a cékla, a káposzta, az árticsóka, a paraj, a bab, a lencse, a futóbab. Ha a föld az ősi dicsőségét folytatva, bőségesé érleli az állatok magját: túl sok a tehén, túl sok a bika, túl sok a disznó, túl sok a juh, túl sok a ló, túl sok a kecske. Remek állatok csordája vonul át a virággal borított mezőn; a hullámozó fűvek gyöngéden simogatják az állatok hasát. Az ember reszket. Határtalan rémület rázza meg a társadalmat: mi lesz a papírjainkkal, a papirdarabkáinkkal!? Kormányok, miniszterek, képviselők, császárok, törvények, törvények, emberi törvények, — segítség! Megöl a bőség, gyorsan, gyorsan, gyujtsuk fel a mezőket; fejszére! irtsuk ki a gyümölcsösöket, szúrjuk le késsel, taglózzuk le éjnek idején a teheneket, a disznókat, a juhokat, vágjuk le sarlóval a nyájak karcsu patáit és ha így nem megy elég gyorsan: ágyukat, ágyukat, ágyukat!

Térjen vissza a szükség! Váljon pusztasággá a föld, hogy jó áron adhassam el ezt a magányos kis juhót, ezt az alig falásnyi kis szilvát. Éheztek? Annál jobb, legalább több papirdarabkát adtok nekem. Ti drága papirdarabkák. Ó, ha megcsappantathatnám a, folyók vizét! Ha elérhetném, hogy jó ára legyen a víznek is! Víz árulnék nektek. Mennyi pénz vész el ebben a folyóban, amelyből mindenki szabadon meríthet!

A ma élő gyermekek kétharmada elégtelenül táplált. A menhelyeken szülő anyák 30%-ának a 8. napon elapad a teje. Az ujszülöttek 60%-a már anyja méhében megismerte a nyomorúságot. A földön élő emberek 40%-a sohasem evett még gyümölcsöt a fáról. Száz ember közül évente 32 hal meg éhen, 40 pedig sohasem lakik jól. A földkerekség valamennyi szabad állata csillapíthatja éhségét. A pénz társadalmában az emberek 28%-a lakik csak jól. A munkások 70%-a sohasem pihente ki magát, nem ért rá megnézni egy virágzó fát, nem ismerte meg a tavaszt a hegyekben. Gyári tárgyakat készítenek. E tárgyak 40%-ának semmi jelentősége az emberi életben. A hasznavehető tárgyak 53%-a a lerakatokban marad, nem talál vevőre, az ócskavas sorsára jut, újból nyersanyaggá válik, a munkás keze alá kerül, aki használható *tárggyá* teszi, hogy aztán ismét megsemmisítsék. A munkás teljességgel a testi nyomorúság és örömtelenség világában senyved. Száz munkás közül, aki kórházba kerül 43-nak a szervezete felismerhetetlen. A tüdő olyasmivé lett, aminek eddig nem volt neve, valami anatómiai szörny. Viszont az orvosok annyira ilyen

szőrnyel találkoztak, hogy el kellett nevezniök. Ez az u. n. üzemi tudó. Ennek a 43-nak — nem is tudom hogyan nevezzem őket; mondjuk: embernek, — tehát ennek a 43 embernek egyetlen porcikája sem ép már: sem a szive, sem a vére, sem a látása, sem a szaglása, sem az izelése. Ezek a testi nyomoruság és szerencsétlenség új világainak új lakói. A vadállatok csodálatra méltók. A róka annyiszor ugrik a magasba 2 métert, ahányszor csak jól esik. A vadkacsák tüdeje roppant öröm és kincs a maguk számára A pénz társadalma megsemmisíti a termést, megsemmisíti az állatokat, megsemmisíti az embereket, megsemmisíti az örömet, megsemmisíti a békét, megsemmisíti az igazi kincseket.

Jogotok van a terméshez, jogotok van az igazi világhoz, az igazi földi kincsekhez, azonnal, most ebben az életben. Rázzátok le magatokról az arany örületét.

PAOLO ZAPPA: IL SERGENTE KLEMS. (Corbaccio, Milano, 1935.)

Paolo Zappa, az idegen légió és a gyarmati környezet kissé felszines, de ügyeskezdő olasz riportere, legújabb könyvében, a „Klems őrmester”-ben a riff-kabil háború e legendás alakját állítja előtérbe. A laza szerkesztés és a stilus riport-izű felszínessége ellenére is érdekesen világít be a szabadságért harcoló primitív és fanatikus marokkói törzs lelki világába, s a mai olvasót önkéntelenül is igen aktuális analógiákra emlékezteti. (M. B.)

A megérkezést követő reggelen Abd el K'rim személyesen fogadja Uchanaue-i főhadiszállásán.

A riff lázadó főhadiszállása? Ó hagyjátok nyugodni a fantáziátokat! Főlöszleges pompás palotát képzelni magatok elé, mely egymaga egész város is lehetne és ahol a főnök a legnagyobb kényelemben él, nők, eunuchok és rabszolgák százaitól környékezve.

Csak egy közönséges falusi riff házról van szó: pár keskeny és hosszukás helység, kis udvarral, ahol szamarak, öszvérek és kecskék fetrengenek a por, állati ürülék és piszok közepette. Csak egy vörös zászló a félholddal és a kék kereszttel, a fegyveres őr és a katonák állandó jövése-menése különbözteti meg ezt a házat a többitől.

— Légy áldott közöttünk, barát!

Abd el K'rim keleties pózban ül egy üres szoba mélyén, sötét burusszal a vállán és nagy zöld turbánnal a fején. Lábain himzett bórpa-pucs.

A *Dula Gemauria Rifja* (riff direktórium) négy tagja veszi körül a vezért.

Még nincs negyvenéves. Ritka és rövid szakái keretezi barna, kerekded arcát. Kiálló pofacsontja és markáns orra van, míg a homloka alatt hegyes tűkként mozognak átható nézésű szemei.

— Meséld el, mi szél hozott ide..

Abd el K'rim tökéletes franciasággal beszél.

— Németországból jövök... — kezdi Klems.

— Németország! — Ez a szó élénk érdeklődést vált ki a direktórium tagjaiból.

Valóban, a világháború alatt Németország Törökország szövetségese volt és az Mám védője. 15-ben, 16-ban, 17-ben és 18-ban német tisztek szálltak ki a tengeralattjáróból, Riff és a Rio dell'Oro mentén.